

Hensyn til Smørafgiften, jvfr. Oversigten ovenfor, der ifølge den historiske Fremstilling maatte formodes i det hele at være den samme i Nutiden som ifølge Fæsteprotokollen af 1846, da Arvefæstets Oprettelse heller ikke berørte denne Afgift, viser det sig nemlig, at der dog i Tidens Løb ere skete nogle Forandringer, og disse ere endda ikke helt ubetydelige, idet Fæsteprotokollen af 1846 udviser ialt ca. 76 Pd. Smør mere end den nuværende Jordebog over Arvefæsteafgifterne. Disse Forandringer skyldes formentlig de ganske særlige Forhold, der i de enkelte Tilfælde enten forelaa ved Arvefæstets Stiftelse, eller ere indtraadte senere, blandt andet som Følge af stedfundne Afløsninger i Henhold til Loven af 25. Marts 1871. Men naar Smørafgiften saaledes er undergaaet Forandringer, maa det sikkert antages, at der er sket tilsvarende Forandringer med Hensyn til den samlede Havreafgift af de gamle Fæstejorder, derunder altsaa Tillægsafgiften. Hovedsagen er imidlertid, at Spørgsmaalets endelige Løsning, selv om Tillægsafgiftens Totalsum virkelig lod sig udregne paa nævnte Maade, dog ikke vilde været givet hermed. *Det vil nemlig nu under alle Omstændigheder være umuligt at udregne, hvor meget Tillægsafgiften udgør for de enkelte Ejendomme.* Forholdet er i saa Henseende det, at Fæsteprotokollen af 1846 betegner Ejendommene ved de gamle Jordebogs-Numre (1ste, 2den, 3dje Selvejer- eller Vornedgaards Udbygger o. s. v.), medens den nuværende Arvefæste-Jordebog kun nævner Ejendommenes Matrikelsnumre. Hermed er Sikkerheden for Ejendommenes Identificering ganske udelukket, og Bornholms Amtstue har da ogsaa paa Forespørgsel fra Kommissionen erklæret sig ude af Stand til paa den nævnte Maade at udregne Tillægsafgiften for de enkelte Ejendomme.

Medens Udregningen af Tillægsafgiftens nøjagtige Størrelse saaledes maa opgives, kan dens omtrentlige Beløb ifølge Sammenligningen mellem den nuværende Jordebog og Fæsteprotokollen af 1846 (samt en Fæsteprotokol af 1870) dog ansættes til 900 Td. Havre. Dette Kornkvantum udgør lidt under Halvdelen af den nuværende Havreafgift af de gamle Fæstejorder, jvfr. Oversigten ovenfor. Naar Kommissionen, som ovenfor nævnt, er enedes om at foreslaa en Nedsættelse i Tillægsafgiften, svarende til Nedsættelsen i Afgiften af de tillagte Jorder, har man derfor endvidere ment at kunne naa [dette Maal ved at indrømme alle Arvefæstere en Nedsættelse i Havreafgiften af de gamle Fæstejorder med 15 pCt. — Den Indvending kunde nu ganske vist tænkes rejst imod denne Fremgangsmaade, at man skød noget over Maalet, da det nemlig ikke var givet, at der i sin Tid blev paalagt alle Arvefæstejorder en Tillægsafgift. Da imidlertid samtlige, foreliggende Data gaa ud paa, at der i de langt overvejende Tilfælde blev paalignet Fæsterne en Tillægsafgift, fordi disse, naar Fæstejorderne opmaaltes i geometrisk Areal, da besad mere Jord, end Fæstebrevene lød paa, jvfr. ovenfor Side 147 og 149, synes den nævnte Indvending hermed at have tabt sin Værdi, medens det foreslaaede Fradrag med 15 pCt. i Virkeligheden meget vel lader sig forsvare.

I Henhold til ovenstaaende skal Kommissionen da indstille,
at Værdien af Arvefæsteafgiften, 913 Td. 1 Skp. 1¼ Fdk. Havre, af de underhaanden bortarvefæstede, »tillagte« Jorder nedsættes med 30 pCt., samt at Værdien af Havreafgiften, 2,021 Td. 7 Skp. ½ Fdk., af de gamle Fæstejorder, af hvilken Afgift »Tillægsafgiften« kan siges at udgøre omtrent Halvdelen, nedsættes med 15 pCt.

Det er ovenfor Side 172—73 bemærket, at den saakaldte »Sandemandsafgift« 32 Kr. 40 Øre, der fra gammel Tid er svaret af Sandemændene i hver af Øens 15 Sogne og oprindeligt benævnedes »Sogneskat«, ikke er bortfalden ifølge Loven af 29.